

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

Název projektu	Šablony v SZŠ Příbram
Registrační číslo	CZ.1.07/1.5.003/34.0933
Název materiálu	<i>Nástin české literatury 19. století</i> VY_32_INOVACE_CJ.1.17 A. Jirásek – Filozofská historie
Vyučovací předmět	Český jazyk a literatura
Tematický okruh	Česká literatura 19. století – realistická próza konce století
Autor	Mgr. Alena Šimůnková
Škola	Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Příbram I, Jiráskovy sady 113
Datum vyhotovení	duben 2014
Datum a místo ověření	22. 4. 2014 - obor Zdravotnické lyceum, třída 2.ZL
Anotace	Materiál je určen prioritně pro žáky 2. ročníků středních škol při probírání tematického celku Český literární realismus a naturalismus konce 19. stol. Je určen k procvičování učiva – práci s literárním textem a předpokládá základní znalost autorova díla a dobového kontextu. Doplnuje DUM CJ. 1. 14. Žáci si procvičí vyhledávání informací z textů, ale i lexikologii. Pracovní list lze použít též ve 4. ročníku v rámci opakování učiva a procvičování práce s textem.
Metodický pokyn	Aktivita – pracovní list - přímá práce žáků – cca na 35 min. Lze doplnit k výkladu , případně využít k opakování.

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PRACOVNÍ LIST

Alois Jirásek – Filozofská historie

VÝCHOZÍ TEXT:

V noci dne 14. června vyšlo vojsko tajně z Prahy a obsadilo Hradčany. Druhého dne kníže Windischgrätz vyřkl nad Prahou obleženost. Lid podnikl nerovný boj. Ze Starého Města stříleli na Malou Stranu, načež vojsko odpovídalo hrubou střelbou granátovou.

V davu bojujících studentů byl Vavřena i Frybort, ale bojovali od sebe vzdálení; Vavřena stál v houfu studentském a pilně střílel. „Sem, přátelé, sem!“ ozval se za ním mocný, hřímavý hlas. Když se ohlédl, spatřil dlouhého mnicha, v hrubé hnědé kutně. Tvář mladého mnicha, jinak nehezká, byla bleďa, jen oko planulo živou zaníceností. V levici držel kouřící se ještě pušku, pravicí ukazoval na ohrožené, nebezpečné místo.

„Špíno!“ vzkřikl Vavřena a přiskočil k bývalému kolegovi. „Vojto! Vítám tě! Ale sem, za mnou, sem, sem!“ Hrnuli se tam, kam naznačil bojovný mnich, jenž poznovu nabíjel pušku. Vavřena se postavil vedle něho. Rány zarachotily, granáty svištěly a třaskaly, křik válečný kolkolem, tu tam ozvalo se zasténání i smrtelný chrapot. Na dlouhé řeči a vyptávání nebylo času. Vavřena jen zaslechl Špínův hlas: „Je tu Frybort taky?“ „Je.“

Vtom praskl nedaleko granát, třísky jeho rozpraskly se, a když zážeh a výbuch minul, leželo několik mladíků na dlažbě ve své krvi. Vavřena, vyvážnův z nebezpečí, ohlédl se po Špínovi. Ten ležel vedle. Ihned přikleknův, nadzdvihl svého přítele. Byl na smrt bleďý, na prsou barvila se kutna teplou krví...

OTÁZKY A ÚKOLY K TEXTU:

1) Výchozímu textu odpovídá/neodpovídá tvrzení:

a) Vavřena poznal v mnichovi svého přítele Fryborta	ANO/NE
b) Studenti bojovali ze Starého Města	ANO/NE
c) Studenti používali granátovou střelbu	ANO/NE
d) Špína byl raněn granátem	ANO/NE

2) Charakterizujte **jazykový styl** A. Jiráska.

3) Uveďte jména všech tří přátel, kteří bojují v Praze?

4) Vytvořte **synonymum** ke slovu **hřímavý** a **antonium** ke slovu **bleďý**.

5) Zjistěte si z nějaké učebnice dějepisu, jak tato revoluce dopadla.

ŘEŠENÍ:

- 1) a) Ne b) Ano c) Ne d) Ano
- 2) Bohatá slovní zásoba, archaismy – přechodníkové konstrukce, inverzní slovosled, ale dynamika projevu
- 3) Vavřena, Špína, Frybort
- 4) **Hlasitý, mohutný růžolící**
- 5) Byla potlačena císařským vojskem generála Windischgrätze.

Použité zdroje:

JIRÁSEK, Alois. *Filozofská historie*. 9. vydání. Praha: Albatros, nakladatelství pro děti a mládež, a.s., 1999. 129 s. 13-126-KMČ-99 14/65

ČORNEJ, Petr. *Dějepis pro střední odborné školy*. 1. vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 2002. 240 s. ISBN 80-7235-194-X

Pokud není uvedeno jinak, jsou použité objekty vlastní originální tvorbou autorky.

